

(/)

 (/)

> Vikingetid og Middelalder (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/vikingetid-og-middelalder-13-13-13-13>)

> Bøger (<http://www.historie-online.dk/boger>)

> Anmeldelser (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>) > Med ord og ikke med slag

← Forrige artikel (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/vikingetid-og-middelalder-13-13-13-13/vester-egesborg>)

Med ord og ikke med slag

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 2527

Del artikel: ([https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/vikingetid-og-middelalder-13-13-13-13/med-ord-og-ikke-med-slag)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/vikingetid-og-middelalder-13-13-13-13/med-ord-og-ikke-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/vikingetid-og-middelalder-13-13-13-13/med-ord-og-ikke-med-slag)

[med-slag](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/vikingetid-og-middelalder-13-13-13-13/med-ord-og-ikke-med-slag)) (<https://twitter.com/home?status=>. Aktiviteten kan ses på

[http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/vikingetid-og-middelalder-13-13-13-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/vikingetid-og-middelalder-13-13-13-13/med-ord-og-ikke-med-slag)

[13/med-ord-og-ikke-med-slag](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/vikingetid-og-middelalder-13-13-13-13/med-ord-og-ikke-med-slag)) ([http://www.linkedin.com/shareArticle?](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/vikingetid-og-middelalder-13-13-13-13/med-ord-og-ikke-med-slag&title=)

[mini=true&url=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/vikingetid-og-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/vikingetid-og-middelalder-13-13-13-13/med-ord-og-ikke-med-slag&title=)

[middelalder-13-13-13-13/med-ord-og-ikke-med-slag&title=](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/vikingetid-og-middelalder-13-13-13-13/med-ord-og-ikke-med-slag&title=))

Carsten Selch Jensen

Med ord og ikke med slag

Historika. (Gads Forlag). 375 sider. 399,95 kr.

Af Anders Ellegaard, cand. jur.

Bogens undertitel er: "Teologi og historieskrivning i Henrik af Letlands krønike." Bogen er en tilrettet udgave af forfatterens doktordisputats, som indbragte ham doktorgraden i 2017.

Ikke mange danskere uden for forskerkredsene kender Henrik og hans krønike. Én af årsagerne er nok, at der ikke findes en dansk oversættelse af den. Det nærmeste er en moderne tysk oversættelse af den latinske tekst. Saxo kunne ellers godt trænge til lidt konkurrence. Måtte en dansk oversættelse komme!

Henrik af Letland blev født omkring 1188 nær Magdeburg i Sachsen. Han blev præsteviet i 1208.

Krøniken handler om koloniseringen, missionsarbejdet og kristningen af Livland, som nærmest er Letland og Estland i dag. Perioden er ca. 1147 til 1227. Krøniken er også en vigtig kilde til de historiske tildragelser i de baltiske lande. Det specielle er, at krøniken er skrevet af en mand, som selv har deltaget i missionsarbejdet, kristningen og krigene, og at den er nedskrevet kort tid efter de beskrevne hændelser.

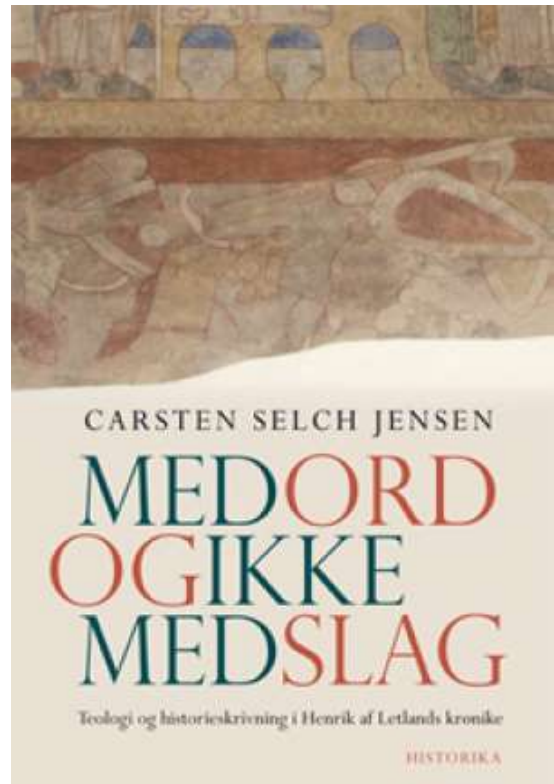
Bogen indledes med et afsnit om problemformulering, teser, kilder, gennemgang af korstogsforskningen og afgrænsning af undersøgelsen. Analysen er en undersøgelse af, om Henriks fremstilling og formuleringer har en dybere mening end blot at referere hændelserne. Forståelse af fremstillingens struktur vil også give en bedre forståelse af det historiske indhold.

Bogen er opdelt i hovedkapitler: Krig, korstog og mission i Østersøregionen. - Legitimeringen af missionen. - Hedninger og ortodokse kristne. - Krig som teologi.- Arbejdet i Herrens vingård. - Det kristne liv.

Krøniken kan ses som Henriks beskrivelse af en grundfortælling, en hellig historie, som dels legitimerede missionsarbejdet og kristningen og dels begrundede, at Riga skulle være et selvstændigt religiøst centrum. I følge Henrik var missionen i starten ikke fredelig. Allerede fra begyndelsen var det et korstog med prædikener, militære togter og aflad for handlingerne. Det militære islæt var der fra starten og blev optrappet af både praktiske grunde og på Guds foranledning. Især frafaldne var legitime mål for tvang. Henrik henviser både direkte og ved omskrivninger til Det Gamle Testamente; især 1. Makabæerbrev. De forskellige paver i perioden støttede ifølge Henrik alle korstogene på linje med dem mod Jerusalem.

For Henrik var fred ikke fraværet af krig, men at man antog den kristne tro – frivilligt eller under tvang. Krigstjenesten var den ultimative form for gudstjeneste. I krøniken er der udførlige beskrivelser af krigen og dens metoder. Martyrdøden var vigtig at beskrive for at være et selvstændigt religiøst område, selv om de påståede martyrer ikke var officielt helgenkårede

Et stort afsnit handler om Henriks beskrivelse af arbejdet i Herrens vingård. Igen taget direkte fra Bibelen. Der skelnes mellem de sande vingårdsarbejdere (de tyske missionærer og præster) og de falske (de danske, svenske og russiske). De sidstnævnte, falske, beskrives ikke positivt. Alle var ganske vist kristne, men de anerkendte ikke Riga-kirkens overhøjhed, og var derfor falske. De høstede i

fremmede vingårde, og var den ortodokse kirke egentlig rigtig kristen? Ærkebiskop Anders Sunesen omtales dog positivt, idet han efter felttoget i 1206 ikke tog hjem til Danmark, men sejlede to skibe med forsyninger til hungersnødramte Riga, hvor han overvintrede og prædikede og forelæste.

For danske læsere må det frem, at selv kong Valdemar Sejrs bedrifter ikke omtales positivt. Danskerne var mest interesserede i at erobre mest muligt land. Hvordan esterne modtog troen var mindre interessant. Alle kong Valdemars togter mellem 1206 og 1219 er udeladt. Og Dannebrog? Nix! Ikke et ord.

Det kristne liv bestod af omvendelse og dåb. Den sande tro var den sande fred. Den gode død og evige salighed fik dén, som støttede den livlandske kirke, Rigas overhøjhed og som levede et godt og kristent liv. Fjenderne fik en dårlig død og evig fortabelse.

For Henrik skulle krøniken legitimere missionsarbejdet og tilbagevise andres krav på verdslig eller kirkelig overhøjhed i regionen. Missionen var en videreførelse af Bibelens beretninger og den guddommelige frelserplan.

Bogens sidste dele er en sammenfatning og perspektivering, 20 sider om forkortelser, kilder og fremstillinger/litteratur, English Summary, forkortelser for sprog og bibelhenvísninger samt navne- og stedregister.

Bogen giver anledning til både teologiske og historiske tanker og overvejelser. Måske er krøniken religiøst tendentiøs, men som historisk beretning nærmest en øjensvidneberetning, skrevet af den tyske ordens spindoktor.

[Historie-online.dk, den 9. april 2019]

← Forrige artikel (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/vikingetid-og-middelalder-13-13-13-13/vester-egesborg>)

SE RELATEREDE ARTIKLER

**FEJDE OG MAGT I
SENMIDDELALDEREN**

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/vikingetid-og-middelalder-13-13-13-13/fejde-og-magt-i-senmiddelalderen>)

**HIKUIN 35 - REGIONALITET I
DANMARK I VIKINGETID OG
MIDDELALDER**

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/vikingetid-og-middelalder-13-13-13-13/hikuin-35-regionalitet-i-danmark-i-vikingetid-og-middelalder>)

ULVETID